

LUPETA

!Apare in fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 73—21. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALI.
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., Rottenbiller-u. n. 5/b I.
Inserțiuni după invoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Moravuri parlamentare.

(M. D.) În ședința de Marți a Camerei s'a întâmplat un incident, care aruncă lumină vie asupra moravurilor parlamentului ungar. Deputatul Kovács a cerut să se constate, dacă numărul deputaților prezenți este ori nu suficient pentru a putea aduce conform regulamentului Camerei hotărâri valide. El s'a folosit numai de un drept elementar, ce-l are tot deputatul. O larmă infernală a izbucnit. Înjurăturile cele mai ordinare, vrednice de grajd, dar nu de parlament, i-au fost adresate bietului Kovács. Ministrul Darányi l'a apostrofat pe cutezătorul cu vorbele: „Aceasta este o procedură sub toată critica, așa ceva fac numai niște copii lipsiți de creștere“. Secretarul de stat Mezössy uitându-și de demnitatea poziției sale, l'a bruscat pe Kovács răcnind, ca scos din minți: „Spune-mi, ce va se zică aceasta, lipsă de tact, ori stupiditate?“ Alți „colegi“ l'au înjurat pe nefericitul deputat kossuthist în fel și chip, și au constatat, că fapta lui e nevrednică de un deputat maghiar, că a procedat „par-că ar fi naționalist“. Degenerarea nivelului parlamentului s'a început cu insulte și înjurături mojicești aruncate aproape zilnic în contra deputaților naționaliști. Cazul Kovács dovedește numai, că un for, care trebuie să păzească cu sfințenie păstrarea demnității între toate împrejurările se demoralizează pe sine însuși inevitabil, dacă își permite să desconsidere egala îndreptățire a tuturor factorilor săi constituționali.

Parlamentul ungar a degenerat, a decăzut dela înălțimea Olimpului politic la arena de emulare a înjurăturilor de birt. Deputatul naționalist era și este „Vogelfrei“, pe el are dreptul să-l înjure tot netrebnicul, tot defraudantul, tot mucosul, tot mișelul. Ba oameni, ca Nagy György, Somogyi Aladár, Pozsgay Miklós, Keller István e tutti quanti, cari pretind să-i judece lumea din punctul de vedere al cavalerismului își fac zilnic concurență și cred a-și asigura lauri de glorie patriotică prin insultarea deputaților naționaliști. Miopii de ei uită, că mama faptelor urâte este obicinuirea de a înjura, obicinuirea firei omului cu pronunțarea și ascultarea cuvintelor urâte, a-

dresate deaproapelui. Obiceiul trece cu încetul în sânge, devine morav, devine o însușire proprie, asimilată a mentalității individului.

Câteva duzine de gălăgioși, cari se îndeletnicesc cu sportul de a-i înjura pe deputații naționaliști, au fost de ajuns spre a produce decadența tonului și a moravurilor în parlamentul ungar. Oamenii cu bun simț dintre deputații majorității s'au obiciunit și ei cu încetul să asculte fără protest și fără revoltă bruscările nemaghiarilor. Acești din urmă de mult s'au dat a vedea un fel de onoare în faptul de a fi înjurați pentru profesarea convingerei lor.

Dar toată bâta are două capete.

Casul bietului Kovács dovedește, că îndeletnicirea de a-l trata cu injurii nu numai pe adversarul politic, ci și pe colegul de partid, dacă mărturisește alte vederi politice, fie chiar și în chestii bagatele, decât majoritatea, a devenit o însușire familiară a majorității coaliționiste. Lipsa de respect față de orice părere deosebită de părerea mulțimei, produce intoleranță, iar din intoleranță se naște terorismul, și jacobinismul.

Dreptul de imunitate al unui deputat este cel mai sfânt drept politic de care să poate bucura un stat constituțional.

În Ungaria, chiar majoritatea coaliționistă a creat cazuri primejdioase de precedentă a călcării în picioare a dreptului de imunitate parlamentar.

Vicepreședintele Rakovszky și majoritatea au nimicit în repetite rânduri dreptul de imunitate al unui și altui deputat naționalist de și nu *de jure* dar *de facto*.

Astfel acel drept sfânt, a devenit astăzi, în Ungaria iluzoriu.

Nemaghiarilor le detrage Rakovszky cuvântul — majoritatea îl aprobă. Pe Vaida îl decară Apponyi de „vogelfrei“ — majoritatea aprobă. Pe Kovács îl numește Mezöffy „stupid“, — majoritatea aprobă.

Și această majoritate mai are nerușinare a pretinde „garanțiile constituției“? Când nici cel mai înalt drept constituțional, cea mai mare garanție constituțională: *dreptul de imunitate, dreptul libertății cuvântului în parlament* lor nu le este sfânt, tot ei vin să țipe ca din gura șarpelui după „garanții constituționale“. Este ridicolă, amar de ridicolă această tovărășie

„constituțională“ batjocorită: „parlament“! Cererea garanțiilor constituționale din partea lor cari colegilor lor le răpesc dreptul de imunitate este chiar același lucru, cași când o bandă de hoți, cari să fură reciproc, ar pretinde, ca Majestatea Sa să le dea o lege, prin care să li se garanteze siguranța proprietății private. Dar facă-și cheful!

Să nu uite însă domnii din majoritatea coaliționistă, că degenerarea moravurilor parlamentare duce la teroare și că teroarea parlamentară s'a sfârșit în totdeauna, la toate popoarele și în toate țările cu ivirea reacțiunii și cu triumful absolutismului. După stăpânirea lui Robespierre și Danton a urmat stăpânirea lui Napoleon și Fouché.

La situație. Zi de zi zvonuri nouă și dezmințiri nouă. Ziarele de azi dimineață aduc știrea că ministrul-președinte Wekerle a fost primit eri în audiență de către Maj. Sa, ziarele de amiază desmint știrea spunând că Wekerle a declarat în culoarele Camerei că nici n'a cerut audiență.

Criza guvernului se resumă în informațiile noastre vieneze, publicate în numărul nostru de Duminecă: criza există și nu mai e vorba decât de pretextul izbucnirii ei; guvernul forțează chestiunea garanțiilor constituționale. Coroana stăruie ca guvernul să se achite de angajamentul de-a introduce sufragiul universal și în Ungaria.

Informațiile noastre politice din Viena s'au dovedit de foarte exacte. Astăzi vine „B. Napló“ și confirmă și el ceea-ce am spus Duminecă. Unul dintre redactorii acestui ziar a avut o întrevedere cu un bărbat de stat, care odinioară a avut rol conducător în cărmuirea țării. (Fostul ministru Kristoffy?). Această „Excelență“ i-a declarat:

„Criza există fără îndoială și nu mai e vorba decât de momentul izbucnirii acestei crize. Coroana ar dori să amâie izbucnirea ei, guvernul vrea să o grăbiască. Amândouă tacticile sunt impuse prin motive grave. Pentru Coroană ar fi mai bine să izbucniască criza numai la toamnă, pentru guvern — să izbucnească fără întârziere.“

În ce privește sosirea Maj. Sale la Budapesta, se anunță oficial că Maj. Sa și Suita Maj. Sale vor sosi la Budapesta mâine seară, la orele 7 și 30 m. cu un tren special. Atâta „concesiune“ a putut exopera ministrul Wekerle în cursul zilei de eri pe-

trecute în Viena. Această concesiune e însă o nouă înfrângere a guvernului care n'a dorit participarea Maj. Sale la serbările jubilar, cum a expus-o ziarul nostru într'unul din numerile sale trecute.

O dovadă a crizei latente de care frământă guvernul ungar e și goana împotriva lui Tisza, procesul pornit de fostul ministru Vörös Lászlo, atitudinea guvernului în conflictul cu Croația și apariția pe scenă alui — Polonyi, care e pretutindeni unde se poate pescui în tulbure.

Acest mare intrigant a făcut zilele trecute declarația că nu mai e mulțumit cu constelația politică de astăzi. Mai puțin e mulțumit cu situația politică gravă ce va să vină. „Onorabili mei prieteni își fac treburile foarte rău și mi-e teamă că guvernul național își va termina misiunea cu mari desamăgiri.“ Pe urmă enunță apoi că la toamnă va intra și el din nou în șirul de luptă.

Atâta ca introducere la articolele de mâne.

Mandatul deputatului Petrovici. Impotriva alegerii deputatului Dr. Ștefan Petrovici — care astăzi își face „pedeapsa“ pentru „agitație“ în Seghedin — alegătorii cercului Zorlent, rămași în minoritate, prezintă-seră protest la Cameră. Comisia de verificare ordonase cercetarea cazurilor de „agitație“ și interogarea martoriilor, dar neputându-se dovedi nimic, alegătorii au revocat protestul.

„Pentru a nu expune cercul la noi agitații electorale“ — zic ziarele maghiare. Înțelegem, domnilor, înțelegem această menageare a alegătorilor...

Criza croată. Astăzi sau mâne, probabil, se va începe discuția proiectului de lege relativ la pragmatica funcționarilor dela Căile ferate. Acest proiect va fi un prilej de discuții vehemente, fiindcă deputații croați sunt hotărâți să nu se mulțumească cu „concesia“ ce le-o face guvernul, anume ca articolul 4 să se modifice în sensul următor: „Pe teri-

torul Croației, dela funcționarii Căilor ferate se cere să cunoască și limba croată“.

Deputații croați au declarat că în cazul când ar ceda, ei n'ar mai avea ce să caute acasă. Presa croată, opinia publică croată stăruie pe lângă deputați să uzeze de toate mijloacele pentru a împiedeca votarea acestui articol gravaminos, iar ei își vor face datoria.

Cine samănă vânt, va secera furtună, prea stimabilă coaliție!

Andrássy la Viena. Ministrul de interne contele Andrássy a fost Sâmbăta trecută în Viena, unde s'a prezentat și în cancelaria Curții, probabil pentru a relua în primire proiectele sale despre garanțiile constituției. *Audiență însă nu a cerut.* Contele Andrássy desminte știrea, că ar fi fost în Viena și se referă chiar și la doi martori în societatea cărora a petrecut ziua de Sâmbăta. „B. H-p“, însă, și toate ziarele din Viena constată tocmai contrarul: Andrássy a fost în Viena, de unde a plecat — fără ispravă — cu automobilul.

Ziarul „Az Ujság“ care e de aceeaș părere se folosește de acest „alibi“ pentru a' l zeflemiza cu mult spirit.

„In fața zvonului, că ministrul de interne a plecat Sâmbăta, în mare taină, la Viena, doi domni îi dau certificat de alibi. Măria Sa nu are nevoie de doi martori și pe noi ne întristează, că totuși profită de ei. îi credem și fără martori când spune că n'a jost în Viena. Într'adevăr nici n'a fost în Viena, fiindcă nici nu are ce să caute acolo...“

Cum n'au ce căuta acolo nici ceilalți miniștri, — până nu-și vor împlini îndatoririle la cari s'au angajat.

Camera magnaților va ținea ședință mâne, 6 Iunie n., la orele 12. Se vor lua în discuție legile relativ la jubileul încoronării votate deja de Camera deputaților.

Convocarea Reichsratului austriac. Consiliul miniștrilor a hotărât convocarea primului Reichsrath ales pe baza sufragiului universal — pe ziua de Sâmbăta, 15 Iunie n., când noii deputați vor depune obișnuitul jurământ constituțional.

Luni, la 17 Iunie, Maj. Sa Impăratul va deschide în persoană sesiunea parlamentară, după-ce se va proceda apoi la consti-

tuirea Camerei. Președintele și vicepreședintele vor fi aleși numai pe câte 4 săptămâni și numai după acest termin se vor face alegerile definitive.

Deoarece guvernul nu dispune de-o majoritate stabilă, nu se va răspunde la mesagiul de tron prin adresă. Partidele vor avea însă prilej să-și precizeze programul în cadrul discuției bugetului, pe care guvernul îl va prezenta în prima ședință meritorică, însoțindu-l de-o expunere largă a programului său.

Mandatul dela Szék. In „A nap“ de azi baronul Rudnyánszky József aduce grave învinuiri tatălui deputatului sinodului archidiecezan, dl Ioan Fărcaș, care deși protopop, „face gheșeft“ cu alegerile dietale.

Am dori să știm ce e adevărat din aceste acuze.

Din Austria. Fuzionarea partidelor germane din Reichsrathul austriac nu s'a putut face în urma atitudinii intrasigente a pangermanului Wolf.

Eri a avut loc o conferință a partidelor, în care toate celelalte partide s'au declarat pentru fuzionare și numai partidul lui Wolf împotriva ei, cu motivarea că pangermanii nu pot face parte dintr'un club în care sunt și evrei.

In urmă s'a ales un comitet de organizație care să caute calea cum s'ar putea aplana divergențele politice dintre partide.

ROMANIA.

In jurul alegerilor.

După știrile sosite alegerile pentru colegiul I de Senat s'au efectuat în întreaga țară în cea mai perfectă ordine și calmul a domnit pretutindenea, fiecare alegător având deplină libertate de a-și da votul în conștiință.

Partidul liberal, după cum am anunțat eri, a câștigat 43 de mandate, conservatorii nouă, și pentru opt locuri s'au declarat balotagii.

P O I T A Z I A R U L U I „L U P T A“

O epistolă.

(Pe care să o citească numai dânsul.)

Dragă R!

Vei fi uitat deja de mult controversa noastră. Care?

Știi, era vorba de niște datorii... Și nu erau nici ale tale, nici ale mele, ci erau numai închipuite. Nu-ți aduci aminte?

Era într'o zi călduroasă de Maiu. După masă ne întrunirăm toți trei la tine acasă. Prietenul nostru I. nu cânta, dar asuda din toate puterile. Noi amândoi de asemenea eram doborâți de ferbințeala zilei.

Și în moleșala aceea dulce, ce bine ne simțeam pufăind fumul aromatic, ca niște Turci. Atunci veni vorba despre chestie.

„Vezi că și matematica te înșală! Fiindcă iată: ea zice, că *minus și cu minus dă plus*, pe când în realitate datoria și cu datorie nu-ți dă avere curată. Pun jurământ pe sfântul număr 36, că după lege, ar trebui să am cu atât mai multă avere pozitivă, cu cât am datorii mai multe“...

— „Oprește-te prietine“...

— „Ba nu; de aici încolo nu mai cred în stricteța legilor voastre. Siguranță matematică? Ilusie. Speranță matematică? Decepție. Până când?“

— „Fii calm, te rog, să ne înțelegem. Tu nu cunoști numerii negativi, tu nu știi...“

— „Ba știu, știu destul. Matematica zice, ea deszice. *Minus și cu minus dă plus?* Ați auzit?...“

— „Frate e păcat să te înferbânți, și așa e căldură destulă pretutindeni. S'o lăsăm pe altădată. Să se răcorească vremea, s'o discutăm cu obiectivitatea recerută“.

— „Dar să știi că nu conced nici o iotă din ce-am zis, și mai cu seamă orice lege matematică mi-ai spune, voi dubita, fiindcă iată am motiv să le contrazic. Sistem greșit, minciuni îmbrăcate în platoșe de fer, ca să se zică inatacabile, dar ieu le sunt popă“.

Așa dară ți-aduci aminte? Să nu crezi că acum vreau să te conving de rătăcirea ta de atunci. Te știu că ești încă aderent înfocat al Pythagoriștilor moderni, și știu că atunci ai glumit numai.

Din contră, iată îți dau alte dovezi la mână, să poți susținea tezele ce le-ai spus atunci. Iată îți pun la dispoziție o sumă de argumente, ca să dovedești că matematica — minte.

Te sfătuiesc însă, să nu cumva să le spui vreunui, care știe tainele matematicii, că te blamezi. Poți să le susții față de toți, cari cred că știu. Și le vei dovedi, că nu știu.

Argumentările următoare să le predai cu o răceală și obiectivitate demnă de un elev al lui Pythagoras.

Dovedește mai întâi că toți numerii sunt egali. Căci dacă iai ori ce fel de 2 numeri: a și b , a căror diferență să fie c , vei avea:

$$a - b = c$$

Multiplă acum de amândouă părțile cu $(a - b)$ și vei avea

$$a^2 - ab - ab + b^2 = ac - bc.$$

Te conformezi acum tuturor legilor prescrise și aranjezi egalitatea asta așa:

$$a^2 - ab - ac = ab - b^2 - bc$$

De partea stângă iai ca factor comun pe a , iar de partea dreaptă pe b , și scrii:

$$a(a - b - c) = b(a - b - c)$$

ceea-ce însemnează că $a = b$, pentrucă cu

Alegerile pentru colegiul al II-lea de Senat s'au făcut la 224 c. și rezultatul lor îl vom anuța în numărul nostru de mâine.

Vizita Suveranului la școala de război.

M. Sa Regele Carol I. a inspectat la 19 c. școala superioară de război.

La sosire M. Sa a fost primit de A. S. R. Principele Moștenitor, comandantul corpului II de armată, general Averescu, ministrul de război, general Crăiniceanu, șeful marelui stat major, generalul Mavrocordat, șeful casei militare a Regelui, loc. - colonel Găiseanu comandantul școalei, care l-a prezentat raportul.

Înainte de a începe inspecția M. Sa a trecut în revistă personalul și ofițerii de serviciu și comandantul l-a prezentat cu această ocazie profesorii școalei.

În sala de studii, Regele a examinat lucrările practice ale ofițerilor, a pus întrebări fiecărui ofițer asupra strategiei, tacticii generale și speciale a fie-cărei arme, a cursurilor de stat major, a istoriei războaielor, a fortificațiilor, dreptului internațional, limbi streine, etc.

După acest examen Suveranul s'a interesat de lucrările practice de tactică, dând ofițerilor o temă conform procedurilor în cazuri de război.

Suveranul a vizitat apoi mai multe birouri, interesându-se cu deamănuntul de lucrările referitoare la mobilizare, la transporturi și comunicațiuni.

În fine a vizitat biblioteca și la 1 jum. s'a înapoiat la Palat.

Mișcarea populației în 1906.

Serviciul statisticii din ministerul de domenii a terminat statistica mișcării populației pe anul 1906.

După această statistică rezultatele sunt cele următoare :

În comunele rurale au fost 57,056 de căsătorii, cu 13.000 mai multe, decât în anul precedent și 1903 de cazuri de divorț cu 800 mai multe, ca în 1905.

Nașteri au fost 226.215 cu 13 mii mai multe, ca în 1905.

Excedentul nașterilor asupra deceselor este de 97.211, pe când în 1905 abia atinsese cifra de 24.080.

Astfel mortalitatea a rămas staționară, pe când nașterile s'au înmulțit în mod considerabil.

În comunele urbane au fost 9808 căsătorii în raport cu 8832 ale anului precedent și 645 divorțuri în loc de 613 în 1905.

Nașteri la oraș 36.233 în raport cu 35.044 ale anului 1905.

Excedentul nașterilor asupra cazurilor de moarte a fost de 8023 în loc de 3925 întâmplare în 1905.

Pentru toată țara excedentul nașterilor asupra deceselor a fost de 106.234 de suflete. Acesta este cel mai mare excedent, ce l'a avut țara până acum.

Hrana țaranului.

Profesorul dr. G. Proca și doctorul G. Istrati au întreprins o anchetă asupra hranei țaranului. Dânșii au scos o broșură în care arată că în România vigoarea populației rurale este serios amenințată din cauza regimului alimentar obicinuit, deoarece pelagra și alcoolismul sunt în cea mai strânsă legătură cu acest regim. Mortalitatea la țară este cu mult mai ridicată decât la oraș și acest lucru provine numai din cauza nutremântului rău pe care-l întrebuințează țaranii.

Pentru a putea face o anchetă serioasă autorii broșurei au trimis un apel la un mare număr de învățători din țară, în care cere ca aceștia să se informeze asupra traiului țaranului și asupra alimentelor ce le întrebuințează acesta într'o săptămână de post și una de dulce. S'au primit 496 de răspunsuri cari conțineau observațiile pentru o săptămână de dulce la 496 de familii.

Din aceste observații reese, că s'au întrebuințat 22 de articole și anume : Mălai 99 de familii din 100, carne 85, varză 74, ouă 71, brânză 65, uțtură 62, pâne 51, pasări

51, lapte dulce 45, pește 43, fasole 40, slănină 38, lapte acru 27, cărnați 26, făină de grâu 26, prune 14, cartofi 13, zahăr 12 orez 11, pastramă 7, smântână 5, miere 1.

Datele aceste sunt culese într'o săptămână imediat după Crăciun, o săptămână din postul Paștilor ar da date cu mult mai nepotrivite.

În general luat autorii broșurei observă, că hrana țaranului lasă foarte mult de dorit atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ fiind în acelaș timp prea simplă și prea săracă.

Produsele animale și leguminoasele sunt întrebuințate foarte puțin ca hrană de țaranul român, așa încât se recer grabnice măsuri de îndreptare.

Biserica românească din Viena.

—Dela trimisul nostru special—

Ziua de Sfântul Constantin și Elena a. c. e o zi istorică în viața coloniei române din Viena. În această zi s'a început întruparea unei dorințe vechi și juste : ridicarea unei biserici românești care să servească drept loc de mângăere și întărire fraților noștri cari, adunați din toate părțile locuite de Români, s'au așezat, temporal sau definitiv în Viena, în acest oraș care a fost și este pentru noi un loc de o deosebită însemnătate.

În numărul de Duminecă al ziarului nostru am publicat apelul câtorva Români de inimă vienezi, cari și-au pus toată autoritatea lor ca ridicarea Sionului românesc în Viena să nu mai sufere amânare. Suntem fericiți de a putea vesti că acest apel n'a avut soarta altor apele, cari deși pornesc din intențiuni curate, sunt acoperite prea de vreme de vâlul indiferentismului. Români din Viena, în adunarea lor din seara Sfântului Constantin și Elena au pus bazele „societății pentru înființarea unei parohii și zidirea unei biserici ortodoxe române în Viena“. În curând toți locuitorii

factorul (a-b-c) se prescurtează amândouă părțile egalității.

Dovedește că 100=1. Atunci trebuie să pornești din egalitatea asta : a=b-c, în care dacă b=101 și c=1, evident, că a=100 Tu vei dovedi că a=c și atunci asta în-samnă că 100=1.

Aducă-te acum de lucru. Zici și scrii a=b-c. Multiplică ambele părți cu a și vei avea

$$a^2 = ab - ac$$

Pui acum pe ab de „ca“ și lași pe „-ac“ de „hăis“, așa dară ai a²-ab=-ac.

Aduci acum de amândouă părți $\frac{b^2}{4}$ ca să poți scrie :

$$a^2 - ab + \frac{b^2}{4} = b^2 - ac - \frac{b^2}{4}$$

La început ai fost spus, că a=b-c, așa-dară în loc de „-ac“ vei scrie :

$$-(b-c)c$$

și vei avea

$$a^2 - ab + \frac{b^2}{4} = b^2 - bc + c^2 - \frac{b^2}{4}$$

ceea-ce poți scrie și așa :

$$\left[\frac{a-b}{2} \right]^2 = \left[\frac{c-b}{2} \right]^2$$

Acum ia

rădăcina pătrată de amândouă părțile și scrie :

$$\frac{a-b}{2} = \frac{c-b}{2}, \text{ de unde se vede că } a=c.$$

Valoarea lui a fiind 100 iar a lui c numai 1, a=c înseamnă, că 100=1 și zici : quod erat demonstrandum.

Dar acestea sunt încă neînsemnate față de argumentul, care vreau să ți-l spun acum.

O axiomă fundamentală zice, că două mărimi egale la a treia mărime, sunt și între sine egale. Tu să zici, că așa nu-i adevărat. Dar ca să poți dovedi, că tu ai dreptate, trebuie să știi, că dacă iai 2 fracțiuni egale, să zicem

$$\frac{a}{b} \text{ și } \frac{na}{nb} \text{ (cari sunt egale)}$$

și dacă dividezi diferența număratorilor cu diferența numitorilor, ai : $\frac{a-na}{b-nb}$, ceea-ce e

tot atâta ca și $\frac{a(1-n)}{b(1-n)}$ așadară capeți o fracțiune de o valoare egală cu a fracțiuni-

lor originare, fiind-că ultima e atâta cât : $\frac{a}{b}$.

la acuma următoarele 2 fracțiuni, cari să fie egale :

$$\frac{x-a+c}{y-a+b} = \frac{b}{c}$$

Fă diferența număratorilor și a numitorilor, și cu acestea fă fracțiunea următoare :

$$\frac{x-a-b+c}{y-a+b-c}$$

a cărei valoare trebuie să fie după cum spuserăm $\frac{b}{c}$, adecă

$$\frac{x-a-b+c}{y-a+b-c} = \frac{b}{c}$$

Mai ia și următoarele 2 fracțiuni tot egale :

$$\frac{x-c}{y-b} = \frac{a+b}{a+c}$$

Fă și aici diferența număratorilor, per diferența numitorilor și trebuie să capeți o fracțiune egală cu ori-care din fracțiunile componente, așadară

$$\frac{x-a-b+c}{y-a+b-c} = \frac{a+b}{a+c}$$

dar mai înainte am avut :

$$\frac{x-a-b+c}{y-a+b-c} = \frac{b}{c}$$

români din acest oraș vor fi organizați în o parohie, și în curând această parohie va avea mai mult decât actuala capelă admirală: va avea o biserică deamă și de neamul nostru și de orașul Viena și de marele eveniment în legătură cu care se ridică, anume de aniversarea celor 60 de ani de domnie a Impăratului Francisc Iosif I.

Ideea înființării unei biserici române în Viena nu e nouă, ea se agită aproape de 50 de ani. La 1858 patriarhul sârbesc Raiacici, printr'o adresă iscălită de încă nouă ierarhi ortodoxi, între cari și Procopie Ivaciovic, pe atunci episcop al Aradului, cere dela Impăratul actual, ca în amintirea norocoasei, mântuirii din gura morții, pe care o amintește „Biserica votivă“ catolică, să se ridice pe spesele erariului încă două biserici votive, una sârbească de-adreapta bisericii votive catolice, și una românească, de-a stânga acesteia*). Cererea aceasta a făcut-o însă Raiacici cu un anumit scop, care a ieșit la iveală cu doi ani mai târziu: la 1860 el cerea ca biserica ortodoxă sârbească și românească de sub coroana Austro-Ungariei să fie întreagă supusă, „in spiritualibus“ patriarhatului sârbesc din Carloviț. Impotriva acestei goane după egemonie a luptat Șaguna cu toate puterile. Numai cu mari greutate i-a succes să scape biserica românească din Ungaria de Raiacici, pe de o parte și de Eugeniu Hacman, episcopul Bucovinei, care cerea mitra episcopască cu dreptul asupra tuturor Românilor din Austro-Ungaria, pe de altă parte. Acțiunea lui Șaguna, A. Mocioni și Petrino Bucovineanul în scopul câștigării autonomiei bisericii române a fost urmată de succes.

E interesant că la 1858 aceiași 10 ierarhi mai cereau, de odată cu ridicarea celor două biserici votive, și ridicarea unei universități ortodoxe în Viena!

Petiția lui Raiacici n'a rămas fără urmări pentru Sârbi: la 1860 M. Sa. le permite ridicarea unei biserici pe seamă căreia donează și un loc corespunzător.

Biserica românească rămânea o problemă a vremilor de mai târziu.

La 1898 se ivește cu toată serioșitatea

*) Pe baza unui document inedit.

După axioma: două mărimi egale cu o a treia sunt și între sine egale, trebuie să concludem din ultimele 2 egalități, că

$$\frac{b}{c} = \frac{a+b}{a+c}, \text{ ceea-ce e absurd,}$$

căci dacă mărim numărătorul și numitorul unei fracțiuni cu cantități egale, valoarea fracțiunii se schimbă.

Iată dar iubite prietene, îți dau dovezi, să lupți contra matematicilor. Dacă dorești mai multe, citește numai articolii lui *Rebière* apăruiți în foaia belgiană „*Mathesis*“ sub titlul „*Mathématiques et Mathématiciens*“, în anii 1892|93, căci și eu tot de-acolo le-am luat.

Nu uita să-mi scrii cât de curând despre activitatea ta în interesul școalei noastre.

Salut matematic îți trimite al tău

Etorino.

ideea unei parohii și a unei biserici românești. Colonelul Alexandru Lupu se pune în înțelegere cu câțiva membrii ai coloniei române și, în curând, la 1889 se și compune un comitet de câțiva inși care a luat asupra sa să înceapă lucrările. Acest comitet s'a adresat îndată cu o petiție către consistoriul din Cernăuți, rugându-l să facă pașii necesari la comuna Viena, pentru dobândirea permisiunii. La 1901 primarul Dr. Carol Lueger, prietenul neamului nostru din toate țările, îi sfătuiește să facă o societate de binefacere, care să pregătească realizarea unei comunități religioase organizate și ridicarea unei biserici.

Colonelul Lupu, în înțelegere cu câțiva Români — 2—3 — și elaborează un proiect de statute, — dar acțiunea amuțește în curând din cauza lipsei de interes a mulțimei.

În sfârșit, în anul trecut interesul pentru biserică a înviat din nou. Conștiința stării triste în care se aflau Românii, avizați a-și ținea slujbele în biserici străine, ca în niște catacombe, a făcut ca biserica românească să nu mai poată întârzia. După sărbarea Sf. Paști și-a Te-Deumului dela 10 Mai 1906, în amintirea celor 40 de ani de domnie a Regelui Carol, sărbători cari au trebuit să aibă loc în biserica rusească, s'a simțit mai adânc decât ori când, că chestiunea nu se mai poate amâna de loc. În Noembrie se închiriaza localul pentru o capelă, și la 8 Ianuarie 1907 capela se și sfințește, spre marea bucurie a tuturor.

Iniințată capela, trebuie să-i urmeze și organizarea parohiei care aduce cu sine și ridicarea unei biserici încăpătoare, căci capela actuală e prea mică.

Azi s'au făcut și din ultima fază a încercărilor, cei dintâi pași: s'a înființat „societatea pentru înființarea unei parohii și zidirea unei biserici ortodoxe române“. Notez că frații uniți au fost la culmea chemării: lucrează mână 'n mână cu ortodoxii.

Adunarea de constituire ținută astăseară în sala cea mare dela „Zum grünen Thor“, la care considerând apatia de până acum a mulțimii, pentru biserică, a luat parte un număr frumos de Români, a decurs și cu demnitate și cu rezultat bun. Adunarea a fost prezidată de harnicul și agerul colonel în pensie dl Al. Lupu. Notari au fost dnii Dr. Lazar Popovici, medic și Manase Dima, inginer.

După ce s'a vorbit frumos și înțelept din partea mai multora despre importanța zilei, s'a purces la faptă: în curând s'au înscris 54 de membri ai societății și anume 5 fundatori (a 1000 de cor.), 14 pe viață (a 100 cor.), 32 ordinari (a 10 cor.), și extraordinari (a 2 cor.) Amintesc că damele române se 'ntrec cu domni în zelul pe care-l dovedesc față de biserică, — ceea ce le servește spre deosebită laudă, Comitetul s'a ales în modul următor: președinte dl Alexandru Lupu, colonel în pensie, vicepreședinte dl dr. Sterie Ciurcu, medic, Casier dl dr. Lazar Popovici, medic, cassier substituit Vasile Morariu consilier la curtea de apel, controlor, dl dr. Pamfil Dan, consilier de tribunal — (fost prieten și tovarăș de muncă la România Jună al lui Eminescu), substituit de controlor Gheorghe David, Secretar dr Mariu Sturza, medic și Cesar Popovici architect.

Cu ocazia acestei adunări I. P. S. mitropolit al Bucovinei a trimis următoarea

telegramă: „Binecuvântarea mea la înființarea societății și întreprinderea ei, Mitropolit Vladimir“ (Repta). Comitetul a mulțumit I. P. Sale pentru atenția de care i-a învrednicit.

Mai amintesc că pictorul Poenaru, cunoscut cetitorilor Luceafărului, s'a angajat să picteze biserica, pe care în curând o vom vedea-o înălțându-se în acest oraș falnic.

Entuziasmul pe care l-am constatat la toți Românii de bine de aici e o garanție că lucrurile se vor desvolta repede.

Onoare tuturor celor ce ostenească pentru izbânda noastră, osteneala lor nu va rămânea nerăsplătită.

Raportor.

De pe galeria sinodului archidiecezan.

IV.

Chestiunea clădirii unui edificiu nou seminarial.

Propunerea mitropolitului s'a transpus la comisiunea organizatoare, iar comisiunea a venit cu propunerea ca să se transpună la Consistor, dar nu ca să se „înfunde“ acolo, ci ca să o studieze și la proxima sesiune să prezenteze o propunere cu plan de zidire alternativ pe loc liber și pe locul propus de mitropolitul. Va să zică și consistorul și sinodul va avea mână liberă și nu legată cum dorea propunătorul.

Raportorul comisiunii la acest obiect a fost Parteniu Cosma, care nici cu un cuvânt n'a polemizat cu propunătorul, ci accentuând ca mai vârtos pentru aceia cari nu cetesc protocoalele sinodului, sau și dacă le citesc nu țin în evidență concluziunile aduse — face istoricul chestiunii, — a făcut un istoric elocuent, care n'are nevoie nici de o ilustrare, ca sinodul să priceapă care a fost voia sinodului în trecut, și care are să fie în viitor? dacă generația actuală este capace și să se însuflețească de idealul bătrânilor.

La verificarea procesului verbal s'a constatat că biroul n'a pus pe hârtie nici o iotă din istoric, ci s'a mulțumit numai cu introducerea propunerii comisiunii în protocol. Eu cred că fac bun serviciu cauzei dacă procurându-mi întreaga referadă, vi-o trimit spre publicare.

Eată-o:

„1. Prin concluzul 79 h, și i, din 1880 s'a îndrumat consistorul ca la proxima sesiune sinodală să prezenteze un plan de zidire și preliminar de spese pentru o sală mare în edificiul seminarial“.

„2. Prin concluzul Nr. 48 din 1881 sinodul solicează efectuarea concluzului precedent.“

3. „Prin concluzul 48 din 1882 în care s'a prezentat propunerea profesorului D. Comșa ca să se îndrume consistorul să aștearnă două planuri însoțite de preliminariile de spese: unul asupra lărgirii și adaptării edificiului seminarial de astăzi, altul asupra clădirii din nou a unui seminar care să întrunească toate condițiile dorite — s'a luat concluzul:“

„Raportul consistorului se ia spre știință și Consistorul se însărcinează a raporta în sesiunea proximă despre starea lucrului“. (Raportul din chestiune cerea clădirea unei sale în seminar;).

4. „Prin concluzul Nr. 150 | 883 nu se primește nici concluzul consistorului care voia adaptarea seminarului actual cu un prelininar de spese de fl. 85,573.50 cor. nici propunerea majorității comisiunii organizatoare, care voia un edificiu nou, pe teren liber în grădina „Flora“ cu spese de fl. 125,000 plus terenul în preț de fl. 10000, ci a relegat obiectul la consistor cu însărcinarea, ca la sesiunea proximă să prezenteze o schiță arhitectonică, luându-se în

combinațiune zidirea catedralei, a reședinței și a seminarului pe terenul liber din grădina „Flora“.

5. „Prin concluzul Nr. 149/884, față cu propunerea majorității comisiunii, de a se edifica seminarul nou în grădina „Flora“ și de al minorității, de a se adapta seminarul actual, s'a primit propunerea conzistorului :

„ca să se procure și înainteze sinodului proxim două planuri de edificare : unul pe terenul caselor de astăzi ale seminarului și altul pe teren liber“.

6. „Prin concluzul 127/885 s'a decis : să se ridice fără amânare un nou edificiu seminarial pe teren liber, spre care scop se incuviințează suma de fl. 150,000 în sarcina fondului seminarial, având a se conține în acest scop un împrumut amortizabil din fondurile arhidiecezane“.

7. „Prin concluzul 52/886 se decide ridicarea noului edificiu seminarial, conform concluzului conzistorial, în grădina arhidiecezanească din strada Schewis No. 21“, (vis-a-vis de reședința de vară a arhiepiscopului.)

8. Prin concluzul 84/887, se aprobă lucrările de adaptare și reparare la edificiul seminarial deosebite de conzistor, cari au costat fl. 12,155.37 cor. și despre cari se afirmă că sunt destul de corăspunzătoare, pentru toate cele trebuincioase la adăpostirea a 160 de elevi în decurs de cel puțin 20 ani, dându-i-se prin asta conzistorului un respiriu a putea studia și d'libera cu toată liniștea și precauțiunea recerută chestiunea edificării unui seminar nou“.

9. Iar prin concluzul 85/887 sinodul a îndrumat pe conzistor, a nu lăsa din vedere punerea în lucrare a concluzelor sinodale No. 124/885 și No. 52/886 privitoare la zidirea noului seminar“.

10. „Prin concluzul 110/892 sinodul acceptază condițiunile de concurs hotărâte de conzistor pentru procurarea planurilor și preliminarilor, de spese la zidirea noului seminar pe teritorul grădinii No. 21 din strada Schewis, încuviințând pentru acelea trei premii : de fl. 1000, fl. 600 și fl. 400, îndrumând conzistorul să scrie concurs, și pe baza celui mai corăspunzător să facă propuneri în privința acuirării și depurării speseilor de clădire“.

11. „Prin concluzul 129/894, propunerea deputatului Ioan Popea, ca conzistorul încă în anul acela să înceapă clădirea unui nou edificiu seminarial, se transpune conzistorului arhidiecezan, cu însărcinarea ca pe baza concluzelor deja existente să facă cele de lipsă pentru începerea clădirii unui edificiu seminarial corăspunzător și anume : să se facă planurile de clădire și preliminarul de spese, având a le subșterne proximei sesiuni sinodale spre aprobare“.

12. „Prin concluzul 89/895 să îndrumă conzistorul arhidiecezan, ca în decursul anului acestuia să facă negreșit pregătirile de lipsă pentru edificarea noului seminar și să raporteze sinodului proxim“.

13. „Prin concluzul 87/896 sinodul nefăcând destul de corespunzător planul prezentat din partea conzistorului, îndrumă pe conzistor, ca până la proxima sesiune sinodală să scrie concurs pentru planurile de zidire și pentru preliminarile de spese și să le subștearnă proximului sinod, dimpreună cu un proiect de finanțare“. Pentru planuri se votează fl. 5000, dar și până la punerea în lucrare a clădirii, se autorizează conzistorul, a clădi tot ce va fi necesar, pentru acoperirea trebuințelor mai urgente, spre care scop se votează suma de fl. 25,000“.

14. „Prin concl. 67/897 relativ la raportul conzistorului, despre zidirea făcută la seminar, cari, în loc de suma preliminară de 25.000 fl. a costat 36.574 fl. 33 cr. se îndrumă conzistorul, ca la sesiunea proximă să arate motivele pentru cari a fost silit a trece cu o sumă atât de mare peste suma votată de sinod, iar

15. Prin concl. 116/897, ia act de scuzele pentru cari conzistorul n'a putut satisface însărcinării date prin concluzul 87/896, din

lipsă evidentă de mijloace materiale, crezând, că prin edificările făcute în locul din strada de pe „Spinarea cânelui“ se va corăspunde pe un timp mai îndelungat trebuințelor“.

16. Prin concluzul 89/898 sinodul ia act de raportul conzistorului din 7 Apr. 1897 Nr. 903, conform căruia prin clădirea noului edificiu seminarial s'au acoperit deocamdată trebuințele mai urgente ale institutului seminarial“.

„Dela sinodul din 1880 până la sinodul din 1898, în curs de 18 ani s'a ocupat deci sinodul cu chestiunea edificiului seminarial, dispunând de cele mai de multori clădirea unui nou seminar la un loc liber. Iar din motive de oportunitate — mai vărtos financiare, mulțămindu-se deocamdată, pentru acoperirea trebuințelor mai urgente — și numai cu adaptări la seminarul actual“.

„Starea actuală dăinuște din 1896, când în urma amenințării din partea organelor statului, relativ la institutul pedagogic, în cursul vacanței, a trebuit să se zidească casa cea nouă unde se află astăzi refectoriile și dormitorul, pentru care se preliminară o sumă pausală de 25.000 fl., care zidire a costat 36.574 fl. 33 cr.

„Această casă s'a zidit din capul locului astfel, ca să nu preocupe eventuala zidire a seminarului pe loc liber, având în acel caz a se trage numai un părete de sus până jos, ca să devină din ea patru cuartire“.

„Acestea premise, relativ la propunerea Înalt Prea Sfinției Sale, comisiunea organizatoare propune luarea următorului

Concluz :

„Propunerea se transpune la conzistor, cu însărcinarea, ca continuând lucrările pregătitoare întrerupte în anul 1896 să elaboreze și la proxima sesiune ordinară a sinodului să înainteze un plan de clădire alternativ pentru clădire nouă la loc liber sau pentru adaptări și clădiri nouă la seminarul actual, și un preliminar de spese, astfel pregătite, ca sinodul să poată rezolvi în mod definitiv aceasta chestiune, atât cu privire la terenul pe care are să se edifice seminarul, cât și cu privire la finanțarea speseilor de clădire“.

„Pentru cazul când seminarul ar fi să se edifice pe teren liber, au să se considere terenele din strada Schewis și din strada Morii“.

Referada a fost ascultată cu mare atențiune, ear propunerea a fost primită cu unanimitate, fără nici o desbatere.

Astfel s'a „îngropat“ deocamdată în sinod „inițierea“ din partea Înalt Prea Sfinției Sale, a zidirei seminariale.

Un an de carte românească în Basarabia.

Azi în 24 Maiu se împlineste un an de când a apărut cea dintâi foaie românească în Basarabia. Bunul și bătrânul „moldovean“, dl Gavrilică, care și-a trăit viața întregă în tradițiile românești și a pândit totdeauna clipa în care va putea fi de folos neamului său, a scos la 24 Maiu 1906 ziarul „Basarabia“, care a avut norocul de a deștepta în întreaga lume românească, interesul pentru acel un milion și jumătate de frați de ai noștri cari își trăiesc, de aproape un veac, viața lor românească, așa cum și-au trăit-o și înainte cu veacuri, cu deosebirea că acum le lipsesc conducătorii. Soarta vitregă, care a rusificat elementele conducătoare ale Românilor Basarabeni, și care a înștrăinat mica clasă mijlocie de țărănimea păstrătoare a limbei, datinelor și întregii averi naționale, a făcut ca această din urmă să nu piară ci să rămâie, până odată, numai sub obroc. Vremurile nouă au tras vălul care acoperea această țărănime blândă și curată și deodată, în urma devotamentului câtorva bărbați de inimă culti, viața

românească în Basarabia a luat un avânt puternic. „Basarabia“ a precizat o întreagă serie de pretensiuni ale Românilor, fără de cari aceștia nu mai vor să trăiască. A fost un glas, de profundis, care a făcut rău multora. Stăpânirea rusească a dat să nștelegă că e stăpână pe diferite mijloace : drumul spre Siberia, cnuta etc. În lunile cele dintâi ale foii s'au confiscat mai multe numere cari vorbiau pentru împrejurările rusești, prea pe față despre lucruri nerusești, — au urmat și întemnițări ale redactorilor — până ce, pe neștiute s'au sleit puterile foii — și a dispărut ! Dar în acelaș timp a crescut la Moldoveni dragostea de limbă și de carte.

Inceputul anului 1907 a adus o a doua foaie : „Moldoveanul“, ear sfințele sărbători ale Înverii Domnului și o a treia : „Viața Basarabiei“ care are de gând să apară cât mai curând în fiecare zi. Despre ambele acestea am vorbit în ziarul nostru cu deosebite ocazii, și dacă totuși le înșirăm și de astădată, o facem pentru a arăta și mai eclatant avântul cel mare pe care l-a luat într'un singur an de zile cartea românească izgonită atâta vreme din Basarabia.

Dar nu numai sub raportul acesta se manifestă dorul de cultură românească la frații noștri basarabeni. În urma stăruințelor lor neînduplecate au izbutit să câștige o catedră de limba românească la seminariul rusesc din Chișinău. Profesorul Constantinescu, care a avut norocul să fie cel dintâi profesor de moldovenește, se zice că e un om cu tragere de inimă și un om de carte. Și-a făcut studiile la seminarul Veniamin Costachi din Iași și-și dă mare silință să inzeșteze pe viitorii preoți ai Românilor cu știința de carte românească. În scurtă vreme se vor vedea roadele acestei munci.

Înainte cu două săptămâni am scris despre tipărirea Psaltirei românești în Chișinău. Acesta e începutul biruinței în Basarabia. Reintroducerea limbei românești în biserică e numai chestiune de timp. Glasurile de protestare ale tot mai multora împotriva limbei rusești, care ține pe Români în întunec, va trebui să fie ascultat cât mai curând. Cele două foi cari apar azi, cărțile bisericesti cari au început a se tipări, preoții cari se pregătesc acum după legea vremurilor nouă — toate aceste vor aduce cu sine învierea românismului în forma lui adevărată, bazată pe cultură și pe egala îndreptățire.

Foile basarabene, dacă ne pricinuesc o bucurie prin faptul că propagă cultura românească, ne pricinuesc și-o mare durere prin lucrurile triste pe cari ni le spun despre starea fraților basarabeni. În penultimul număr al „Vieții Bas.“ scrie doctorul Duscian, că nu cunoaște un neam mai bolnav, decât neamul moldovenesc din Basarabia. Uitată de toți, țărănimea de acolo a căzut pradă tuturor bolilor, în deosebi pelagrei, și tuturor apucăturilor ticăloase ale Rușilor, cari îi exploatau ca pe vite. Dragostea de țărănimea românească a democraților români din Basarabia va avea să se dovedească prin fapte de foarte multe categorii, țărănimea va trebui scăpată și de întunecimea minții și de rugina materială de care e roasă. În virtutea însușirilor noastre opera această nu e prea grea dacă se vor cumpăni dela început căile cu priceperea cuvenită. Basarabeni sunt dornici de carte, mai zilele trecute ce team că „unde văd pela țară câte o gazetă stau să o rupă cu dinții de dragoste și umblă în ruptul capului să găsească pe cineva să li-o citească“. Aceasta-i un semn bun.

Nădăjduim că curentul cel bun, la care a colaborat și colaborează cu mare stăruință și dl C. Stere din Iași, va fi încununat de succesele, pe cari Români de pretutindeni nu le privesc impasibili.

Cronica externă.

Dezbaterile în Dumă.

În ședința dela 3 c. a Dumei s'a respins proiectul ministrului de justiție referitor la înăsprirea pedepselor date pentru delict și a acceptat proiectul ministrului de culte de a se suspenda urmărirea împotriva instrucției clandestine în Polonia.

În decursul dezbaterii ultimului proiect mai mulți deputați poloni au atacat vehement guvernul, în special pe ministrul cultelor, învinovățindu-l că vrea să rusifice Polonia cu școli de stat.

Secretarul Gherasimov dela culte a răspuns, că înainte de formarea Dumei, Polonii s'au adresat ministrului de culte cu rugarea de a rezolva chestia școlară polonă, protejând-o față de celelalte națiuni din Rusia. Oratorul a mai spus, că Polonii nu sunt consecvenți ci balansează între Guvern și Dumă și între diferitele grupări ale acesteia.

S'a luat în dezbateră apoi proiectul ministrului de interne prin care se cere ca persoanele, cari stau sub urmărirea polițienească, să nu fie primite în serviciul militar, aceasta pentru a nu introduce în armată elemente periculoase liniștii și cari ar putea să infiltreze în spiritul armatei idei revoluționare.

Proiectul a fost respins cu majoritate de voturi, avându-se în vedere, că chestiile armatei nu pot fi influențate de dispoziții polițienesti.

Ținuturi bânuite de foamete.

La Smolensk în Rusia bânuie foamea. Telegramele sosite de acolo spun, că vr'o mie de țărani s'au răscolit și au cerut autorităților să le elibereze banii, ce li s'au pus la dispoziție de guvern, pentru a-și potoli suferințele.

Autoritățile însă n'au voit să le dea ascultare zicând, că mai întâi trebuie să primească autorizație mai înaltă.

Țăranii atunci au pornit asupra lor și cu pietrii au rănit greu pe șeful districtului, pe un judecător și pe comisarul de poliție.

Polițiștii au întrebuițat arma și au omorât mai mulți țărani, iar pe unii i-au rănit.

Țăranii flămânzi au fost siliți să se împărăștie.

Estradarea unui student din Berlin.

Cu ocazia arestărilor în mase a studenților ruși în Berlin, s'a dat de urma unui comitet anarchist, în fruntea căruia stetea studentul Leibow.

Procurorul a refuzat să intenteze acțiune împotriva lui pentru uneltiri secrete, așa că Leibow a fost extradat Rusiei și dus până la granița de către doi oficanți înarmați. Poliția rusă l'a trimis deocamdată în închisoarea din Wilna și urmă la Petersburg în fortăreața Petru și Paul.

Antagonismul sîrbo-bulgar.

De câteva zile o institutoară bulgară a fost maltrată de poliția de graniță din Ristovai. Cazul acesta a fost viu comentat de presa bulgară și guvernul este hotărât să ceară satisfacție Serbiei.

În același timp elementele bulgare în Macedonia au luat o poziție foarte hotărâtă față de Sârbii de acolo, pe de altă parte guvernul bulgar a refuzat contractul comercial cu Serbia.

În urma acestei atitudini a Bulgariei, se anunță din Belgrad, că comisarul de poliție Belimarkowitz, care a maltratat pe institutoarea bulgară la granița dela Ristovai a fost destituit din serviciu.

Antagonismul serbo-bulgar nu se sfârșește aci. Între aceste două țări vecine este o ură, care își are obârșia tot în Macedonia și până când în Macedonia nu va mai fi liniște, acești doi vecini înrudiți prin rasa lor slavă, nu se vor împăca.

BULETIN PARLAMENTAR.

Ședința Camerei.

— Mercuri, 5 Iunie st. n. —

On. Cameră e frumos populată! Să nu vă închipuiți cumva că din interes pentru proiectele de sub dezbateră! Nu! Causa e, că Wekerle și soții s'au reîntors din Viena și toți ar dori să știe ceva pozitiv în cauza jubileului de încoronare! Vine ori nu vine Majestatea Sa, asta e întrebarea care-i frământă! Wekerle zice: „e drept, că monarhul e „morbulent“ dar... va veni așa cred“!!...

Cei mai sinceri zic: „nimeni nu știe nimic pozitiv și nici nu va ști până în 7 Iunie c. seara. A doua atracție a ședinței de azi e primirea proiectului lui Darányi despre stăpân și servitor, care proiect după nenumărate ciopleli și cărpituri în fine totuși s'a primit!

Wekerle se uită cu ochi galeși la Darányi... ear așa pleacă... ștergându-și lacrimi de bucurie... să asculte un... Te Deum!! și servitorimea... închează pumnii sigur, ca să șteargă lacrămii domnului Darányi...

Mai are o atracție ședința de azi! Anume: stenograful croat și interpretul croat! Sunt șanse de lume croată! Și de fapt! Spre furia neașilor croați — la proiectul lui Kossuth — vorbesc croăște!

Sala se golește! Se duc indignați că Croații să supun art. de lege XXX din 1868.

Președintele ascultă și spre amuzarea proprie mai sună cu clopoțelul. — Croații zâmbesc ironic.

* * *

Ședința se deschide la orele 10 a. m.

Preșeinte: *Justh Gy.*, apoi *Náway L.*

Din partea guvernului sunt prezenți: Wekerle, Darányi, Andrassy, Kossuth, Apponyi, Günther și Iosipovich.

După enunțările prezidentului și după citirea cărților de interpelațiuni se trece la dezbateră proiectului de lege despre stabilirea raportului dintre stăpân și servitor.

După o dezbateră scurtă și neînsemnată se închide discuțiunea și proiectul se primește și în special.

Se trece la proiectul ministrului de comerț Kossuth, despre pragmatica de serviciu și regularea lefii impiegaților dela tren cari au leafă anuală.

Referentul Iankovich vorbește primul și după ce laudă și ridică până în ceruri bunătățile proiectului — îl recomandă spre primire.

HOITSY P. Incalitate de referent al comisiunii financiare, recomandă spre primire proiectul înaintat.

KOSSUTH F.: Recunoaște că e prea puțină și mică îmbunătățirea ce se face cu proiectul de față, dar susține că finanțele statului nu permit o îmbunătățire mai mare și apoi „am informații sigure că oficanții de la tren sunt îndestulți cu proiectul de față“.

Se plânge amar că sunt și s'au aflat „agitatori fără suflet“ cari să instrueze în vorbă și scris oficanții de la tren cum să facă rezistență pasivă — grevă americană.

„Guvernul își știe datorința: Respectează libertatea de acțiune a fiecăruia dar dacă se umple paharul—*voi ști să fac rând“*.

(VOCI: ca în partidul independist).

Se adresează apoi către Croați. Declară că dânsul e inițiatorul frăției maghiaro-croate — dar nu lasă din drepturile statului. „Dlora voesc să lărgească legea din 1868 și uită că alții voesc să o restrângă.“

Eu nu voesc nici lărgirea nici restrângerea ei, ci voesc pace!“

POLIT: Proiectul nu e destul de clar!!
KOSSUTH: Ochelarii nu-ți sunt clari!
Șterge-i și te vei convinge că e clar!.. (*Trăiască...!*)

Recomandă proiectul spre primire.
Președintele dă 10 minute pauză.

După pauză.

Președintele enunță, că după-ce se va vorbi și în limba croată la proiectul din chestiune, s'a dispus să fie și un interpret și stenograf croat.

LENGYEL Z.: Cere să se talmăcească vorbirile croate și ungurește și să se pună traduse numai în ziarul parlamentar.

SUPILLO (croăște): Arată, că conform § 55 din art. XXX 1868 ei au dreptul a vorbi aci croăște! Ziarul are să se ia croăște despre vorbirile croate, că apoi se va face și o traducere, aceea pe noi nu ne importă.

VRBANICI (croăște): Constată, că ei au dreptul să vorbească aci croăște.

„Și vom vorbi!“

Respunzând lui Kossuth declară în ton energic, că nici ei nu vor lăsa din drepturile croate.

Vorbește mult — în contra tendințelor guvernului — arătate în proiectul lui Kossuth, de-a restringe drepturile lor.

În sală e conversația în 'oiu așa din vorbirea lui Vrbanić, numai cei din jurul dânsului se pot alege cu ceva.

La ora 1:45 min. On. Cameră a devenit impacientă și a pretins să se treacă la interpelațiuni. Deputatul Vrbanić, cu toate provocările președintelui să binevoiască a sfârși — nu găta! Promite însă tot la 5 minute că are să isprăvească în curând.

Isprăvește la ora 2 p. m. protestând în tonul cel mai energic — în numele tuturor deputaților croați — în contra ingerinței ce Kossuth și parlamentul maghiar voește să-și ia în privința limbei croate.

NAGY GY. spune că un astfel de protest e în contra regulamentului.

SUPILLO: (croăște) vorbește la regulament — se face un vifor mare în Cameră — pe motivul că Supillo nu vorbește la regulament, ci dispută cu Nagy. — Supillo abtă dela cuvânt.

După stabilirea ordinei de zi a ședinței proxime — 6 Iunie a. c. — se trece la interpelațiuni.

BARTA Ö.: se ocupă cu vorbirea lui Vrbanić; îi pare rău că nu a înțeles-o; crede că a fost și periculoasă și interesantă — deoarece Croații l'au ascultat cu atențiune și Polit a aprobat.

Apoi interpelează pe ministrul-președinte, în cauza gravaminelor Ungurilor din Croația pentru împiedecarea folosirii și instrucției în limba maghiară.

În motivarea interpelației se expectorează teribil în contra Croaților. Vede tot învățacei de a lui Pliverici aci — care a susținut și desvoltat că Ungaria și Croația sunt în uniune de *state* și asta nu e adevărat.

Vorbitorul e des întrerupt de contrazicerile energice ale Croaților, făcute — spre neșupusa furie a Kossuthiștilor — în limba maghiară. (Strigări: Acum șți ungurește?)

Interpelația să extradă ministrului președ. Ședința se ridică la oarele 3 p. m.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

ȘTIRILE ZILEI.

Mercuri, 5 Iunie 1907.

— Statuie lui George Doja. Achim Andraș, fost deputat, al cărui mandat a fost anulat de către Curtea de casație pentru „agitație“, a luat inițiativa ridicării unui monument în memoria lui George Doja, cure

la 1514 a fost conducătorul răscoalei țărănilor împotriva feudalilor neomenoși. Achim a contribuit spre acest scop cu 2000 de coroane.

În același timp, Achim a mai amintit unui redactor că în vremea scurtă de un an a primit dela tribunale și judecătorii 1278 de citații în chestiuni de „agitație“.

— **Volnicie nemaipomenită.** În comuna Ciomocöz (com. Sătmar) era să se dea o reprezentare teatrală cu „Ruga dela Chiseteu“, cunoscuta comedie a dlui Vulcan, dar reprezentarea nu s'a putut da, căci — deși programul a fost anunțat autorității — în momentul când era să înceapă reprezentarea, a sosit notarul cu 4 jandarmi și a oprit reprezentarea pe motiv că piesa nu e tradusă în ungurește. Aranjatorii au protestat energic, dar în zadar. S'a telegrafiat imediat ministrului Andrassy, dar ministrul n'a răspuns. Așa se manifestă față de Români din statul ungar era nouă. („Drap.“)

— **„Muza Română“** a apărut No. 1 luna Mai, cu sumarul literar: „Câteva idei despre muzica națională“, de G. Missail; „Părerea lui A. Rubinstein asupra lui Wagner“ și știri muzicale, iar în partea muzicală: „Marșul tinerimei“, de I. Mureșan. „Muza Română“, fantazie, de I. Mureșian; Cântec popular pentru cor bărbătesc și alt cântec pentru o voce, de B. Anastasescu; „Cântec“ poezie, de O. Goga, muzica de Nic. Brătianu.

„Muza Română“ care intră acum în al V-lea an de existență, și-a păstrat întotdeauna apogeul unei reviste, cu chemarea de a aduna și a lăși frumoasele noastre doine și cântări populare și, putem fără șovăială spune, că ea și-a împlinit conștiincios acest rol. O recomandăm cititorilor noștri. Abonamentul pe 1 an 16 cor., pe 6 luni 8 cor. Adm. în Blaj (Belázsfalva).

— **Omor și jaf.** Servitorul fișpanului comitatului Pesta a fost omorât alaltăeri în apropierea de Biserica-Albă. Acest servitor ducea cu căruța lapte de pe moșia fișpanului la Budapesta. Din prilejul zilei de prima lunie avea să incaseze pentru lapte sume mai mari.

Hoții vor fi știut lucrul acesta și l'au pândit în margine de drum, de unde l-au atacat cu împușcături și după ce l-au culcat la pământ, i-au luat ghiozdanul în care se aflau banii. De urmele hoșilor nu s'a putut da până acum.

— **Aeronaut maghiar.** Citim în „B. H-p“: „La concursul aeronauților guvernabili, ce va avea loc în Paris, va lua parte și un maghiar. Inginerul Vuia din Budapesta în repetite rânduri a făcut experimente cu aeronautu lsău guvernabil, dar fără mult succes. Acum ni se telegrafiază din Paris că Vuia a făcut o nouă încercare cu mașina sa de zburat, după ce a introdus câteva îmbunătățiri esențiale. Încercarea a succes foarte bine.“

Di Vuia e un tânăr român din Banat, care de mulți ani se ocupă cu rezolvirea problemei aeronautului guvernabil. „Patrioții firește vreau să-l confiște pe acest inventator pe seama lor.

— **Dela A ocațiune.** Secțiunea istorică a Asociațiunii a decis în ultima ei ședință tipărirea unui „Dicționar al comunelor din țară locuite de Români“.

În aceeași ședință s'a hotărât ca să fie rugat comitetul central să reînființeze revista „Transilvania“ prefăcându-o în o revistă istorică.

Propunerea e bună și sperăm că comitetul o va primi.

— **Docent român nou.** Dl Dr. Eugen Botezatu a dat la 15 Mai a. c., examenul de abilitare la facultatea de științe de pe lângă universitatea din Cernăuți. Dl Botezatu e un zoolog cunoscut cercurilor științifice din apus prin scrierile sale publicate în cele mai de samă reviste specialiste. Până acum e singurul român care ocupă o catedră la numita universitate, în afară de cele dela facultatea de teologie și catedra

de limba și literatura română, pe care o ocupa dl S. Pușcariu.

— **Pompieri „patriotici“.** Oraștia a introdus în casarma de pompieri azi limba de instrucție maghiară. Pompierii „cu buze străine“ au părăsit cazarma. Români voesc să se constituie în companie de pompieri aparte.

— **Român arestat la Smyrna.** Acum câteva zile, când vaporul „Regele Carol“ ajunsese la Smyrna, timonierul de pe acel vapor, numit Nec. Vlad, a fost arestat de autoritățile turcești, de oare-ce s'a găsit asupra lui o cutie cu cartușe.

Numitul a zis, că această cutie i-a fost dată cu rugămintea de a o preda unui grec din Smyrna, fără ca el să știe ce conține.

Nu se știe cum autoritățile turcești au aflat despre acest lucru, căci îndată ce vasul s'a oprit, numitul a fost luat și arestat.

— **Cum e cinstesc.** Deputatul kossuthist Kovács Ernő i-a trimis martori secretarului de stat Mezösy Béla. Antecedentele acestei provocări e un dialog interesant ce-a avut loc, în Cameră, între Mezösy și Kovács, care a cerut să se constate dacă deputații sunt în număr pentru a putea aduce hotărâri valide.

Firește, nu erau decât 94 de inși. Secretarul de stat l'a apostrofat aspru:

— Ascultă, ce va să zică lucrul acesta: lipsă de tact sau stupiditate?

— Stupiditate e ceea-ce spui tu! — îi răspunse Kovács.

— Acesta e un procedeu sub ori-ce critică! — a izbucnit și ministrul Darányi la adresa lui Kovács, care începu să se scuze.

Scopul lui era să amâie discuția pentru a se înțelege cu guvernul în chestiunea unui amendament ce voia să propună.

— Ar fi bine dacă te-ai înțelege mai întâiu cu tine însuși! — i-a observat Gaál Sănuor, și Kovács s'a dus să-și caute martori.

Două găuri în aer, — și nu mai există nici „lipsă de tact“, nici „stupiditate“...

— **Desvălirea monumentului reg. Elisabeta.** La desvălirea monumentului răposatei regine Elisabeta care a avut loc eri în Viena, — a fost de față Wekerle, fiindcă e ministru-șef, și Zichy fiindcă totdeauna e acolo, iar bietul Günther, ei Günther a fost de față fiindcă nu s'a coborât la fotoliul ministerial ci s'a ridicat la el. Dacă din punct de vedere politic această listă a celor prezenți n'ar fi destul de elocventă, n'avem decât să privim un moment la lista celor cari n'au fost de față: n'a fost acolo Apponyi, n'a fost acolo Kossuth, n'a fost acolo Andrassy, cu un cuvânt n'au fost acolo cei cari trag în cumpănă, și n'a fost acolo Darányi, dar acesta nu intră în socoteală, fiindcă e absolut indiferent, unde e Darányi. („Az Ujság“.)

— **Zile critice în 1907.** După prevederile meteorologului Bruno Burgel, care continuă meseria lui Rudolf Falb, sunt a se considera următoarele zile ale anului curent drept zile critice: 10 Iulie n. 25 Iulie*, 9 August, 23 August*, 7 Septembrie, 21 Septembrie, 7 Octombrie, 21 Octombrie, 5 Noiembrie, 21 Noiembrie, 5 Decembrie și 19 Decembrie. Zilele însemnate cu steluță sunt a se considera de zile critice de rangul întâiu. Deosebite schimbări a vremei se pot aștepta în zilele de 21 Septembrie, 23 August și 25 Iulie, respective 1—2 zile mai înainte. Meteorologul Burgel a făcut adică experiența, că efectele unei zile deosebit de critice se resimt deja una sau două zile mai înainte de termenul fixat după fazele lunii sau ale soarelui. Iar zilele mai puțin critice arată tendința de a se întârzia cu 1—2 zile.

Burgel crede că în zilele de 21 Septembrie, 23 August și 25 Iulie vor urma cutremure de pământ, erupțiuni vulcanice și catastrofe miniere în Grecia, în țările alpine ale Austro-Ungariei, în Japonia etc. Burgel observă însă că Falb a dat o prea mare importanță influenței lunii asupra erupțiilor vulcanice și cutremurelor de pământ. „Luna — zice Burgel — nu este cauza cutremu-

relor etc., ea este însă în stare în zilele în care exercită cea mai puternică atracție asupra pământului, să producă perturbațiuni în interiorul pământului“.

Burgel nu profețează în mod atât de apodictic ca Falb, ci prezintă prezicerile sale ca — probabile.

— **Congresul medical internațional,** care s'a întrunit pentru a cincisprezecea oară în Lisabona, a hotărât, ca să se întrunească la 1909 în Budapesta. Pentru acest congres. au început de pe acum pregătirile. Regele a primit să fie protectorul acestui congres, Orașul a preliminat deocamdată suma de o sută de mii de coroane. Comitetele executive și diferitele secții sunt aproape toate definitiv constituite. Sunt cu totul 21 de secțiuni. Congresul va ținea din 29 August până în 4 Septembrie 1909. La congresele de până acum au luat parte 3000—8000 de medici. În urma poziției geografice a capitalei noastre se așteaptă cam 4—5000 de oaspeți străini.

A. RAZA

croitor,

anunță că și-a deschis atelier

în Budapesta, V. Strada Nádor 28

... vis-à-vis de palatul bursei ...

Il recomandăm pe dl A. Raza, care este Italian și a avut mai înainte atelier în București, atențiunii și sprijinului P. T. Public Român.

Poșta Redacției.

Diul Vasile Maxim, Avrig. Sărbările de 10 Mai au fost întocmai programului anunțat de noi în nr. 104 al „Luptei“.

Referitor la avansări binevoite a ne spune pentru cine anume vă interesați de oare-ce acestea neavând pentru noi o importanță mare, nu le putem da loc în coloanele ziarului nostru.

Un abiturient. E, în ori-ce caz, mai bine să te adresezi redacției ziarului „Gazeta Transilvaniei“.

R. N'am primit nimic. Numele cerute și-s'au trimis.

S. P. (Năsăud). A întârziat. Astăzi, la 5 Iunie, nu mai e actuală.

Economie.

Tovărășiile de credit în comitatul Toronta. Tovărășiile țărănești de credit din comitatul Toronta, înființate pe baza articolului de lege XXII. din anul 1898 s'au întrunit la 26 Mai n. într'o adunare generală. Aceste tovrășii 120 la număr au hotărât înființarea unei centrale a lor.

Scopul centralei e, să promoveze interesele tovrășiiilor și membrilor, să nizuiască a înființa tovrășii nouă și să dea membrilor sfaturi juridice gratuite.

Comerțului extern al monarhiei noastre. Biroul de statistică al ministerului de comerț din Viena, a dat publicității datele asupra comerțului extern al Monarhiei noastre în luna Aprilie 1907.

Conform acestor date importul în luna Aprilie n. a fost în valoare de 194.4 milioane coroane, iar exportul în valoare de 214.3 milioane coroane, deci bilanțul comercial al Monarhiei se încheie cu un activ de 19 milioane coroane.

Dela 1 Ianuarie 1907 până la 30 Aprilie 1907 importul a fost în valoare de 766.4 milioane coroane, iar exportul în valoare de 709.5 milioane coroane, deci bilanțul comercial al Monarhiei se încheie în primele patru luni ale anului curent cu un pasiv de 56.9 milioane coroane.

S'area sămănăturilor în America. Consulul general al Monarhiei noastre raportează din Chicago, că în dezvoltarea vegetației din America de Nord se constată o stagnare, deci starea sămănăturilor de toamnă se prezintă din ce în ce mai nefavorabil.

Ploile din ultima decadă a lunii Aprilie n. a avut o inriurire binefăcătoare îndeosebi asupra sămănăturilor din ținuturile sud-vestice și din Canzas, sămănături, ce în urma secetei și insectelor au suferit mai mult, cu toate acestea nici în aceste ținuturi, dar nici în celelalte nu se poate constata o îmbunătățire vădită a sămănăturilor.

Sămănăturile de primăvară încă au suferit mult din cauza secetei, de asemenea și ovăsul, care de altfel a răsărit destul de bine.

În genere e mare lipsă de timp foarte prielnic, ca dezvoltarea atât a sămănăturilor de toamnă, cât și a celor de primăvară să se îndrepteze pe cât mai e posibil.

Starea sămănăturilor de grâu se prezintă în 71.1 procente, față de prognosticonul de 93 procente din aoul trecut.

E perspectivă deci de o recoltă într'adevăr slabă.

Sârbia. Agentul consular al Monarhiei noastre raportează din Semendria următoarele:

Băldura și seceta din prima jumătate a lunii Mai n., a influențat nefavorabil asupra dezvoltării sămănăturilor.

Sămănăturile de toamnă, în general au îngălbenit, sunt slabe.

E mare lipsă de ploaie.

India Orientală. Consulul nostru raportează din Bombay, că rezultatele recoltei ce ealelor în mare parte sunt satisfăcătoare chiar și bune.

Starea sămănăturilor în străinătate. Conform rapoartelor trimise de consuli Monarhiei noastre ministrului ungar de agricultură, starea sămănăturilor în străinătate se prezintă astfel:

România. Consulul general din București raportează, că timpul nefavorabil de astă eamnă și zăpada prea multă a stricat sămănăturilor.

Căldura tropicală din urmă a mărit răul, așa că în deobște situația sămănăturilor de toamnă e nefavorabilă.

Soarecii încă au pricinuit pagube mari în sămănăturile de toamnă, așa că 25—30 procente au trebuit arate, sămănăturile rămase sunt rari și nedezvoltate.

Numai a ploaie generală poate împiedeca nimicirea totală a sămănăturilor de toamnă, dar și în acest caz se poate aștepta numai o recoltă slabă mijlocie, pe alocurea mijlocie. (Observăm, că ploile dorite s'au revărsat deja peste întreaga Românie).

Sămănăturile de primăvară au întârziat, starea lor în genere nu e satisfăcătoare, căldura mare li-a stricat mult.

Sămănăturile de curucuzului — fiind pământul din cauza secetei tare — au întârziat, s'a sămănat mai puțin curucuz, decât în anul trecut, cu toate că arându-se multe sămănături de toamnă, curucuz în împrejurări prielnice trebuia să fie sămănat mai mult, decât în anul trecut.

Bulgaria și Rumelia. Consulul din Rusciuc raportează, că timpul din primăvară a fost foarte nefavorabil pentru agricultură și în genere pentru dezvoltarea vegetației.

Din sămănăturile de toamnă s'au nimicit 35—40 procente, și nefiind timpul favora-

bil, în locul acestora nu s'au putut sămăna alte cereale.

În locul sămănăturilor de toamnă s'au sămănat în mare parte plante de nutreț și legumi, și unde n'a fost prea târziu curucuz.

Consulul din Filipopol raportează, că căldura mare și seceta au pricinuit pagube mari în sămănături. Din sămănăturile de toamnă 35—40 procente au trebuit arate.

Ploile din urmă au îmbunătățit în câțva și starea sămănăturilor de toamnă nearate încă.

În genere starea sămănăturilor de toamnă e neîndestulătoare, se speră însă că sămănăturile de primăvară se vor dezvolta favorabil.

Rusia. Consulul general din Odesa raportează că situația sămănăturilor în guvernământul Viaria e satisfăcătoare, în Cherson starea sămănăturilor e mijlocie, iar în guvernământul Tiraspol bună mijlocie.

În guvernământul Don, sămănăturile sunt în genere bune, în Iekaterinoslav mijlocii. În Basarabia starea sămănăturilor e în genere nefavorabilă, afară de ținutul Chișenău, unde sămănăturile se dezvoltă bine; în Akerman sămănăturile de toamnă au ernat rău și au trebuit arate, în locul lor s'au sămănat mai cu seamă ovăș și secară.

În genere în Basarabia insectele și șoareci au pricinuit mari pagube în sămănăturile de toamnă.

Sămănăturile de primăvară au întârziat în urma timpului rece și ploios, astfel că acestea în multe ținuturi au putut fi isprăvite abia la sfârșitul lunii Aprilie.

Serbia. Consulul general din Belgrad raportează, că sămănăturile de toamnă în urma gerului îndelungat și mării zăpezi au ernat rău, căldura mare din Mai a împiedecat sămănăturile în dezvoltare, în unele ținuturi însă unde solul a conținut umezeală în deajuns, sămănăturile se dezvoltă bine.

Curucuzul timpuriu n'a răsărit pretutindeni bine, e nădejde însă, că ploile din urmă vor îndrepta mult.

Turcia. Conform rapoartelor trimise de consulul general din Constantinopol sămănăturile aci au suferit în urma ploilor mari și exundărilor din Aprilie; în deosebi în provinciile Anatolia și Rumelia.

De altfel ploile abondente au avut înrăurire binefăcătoare asupra dezvoltării sămănăturilor timpurii de primăvară așa că pierderile din sămănăturile de toamnă se reboifică încâtva.

Sămănăturile de toamnă, fiind o parte din ele arate, o altă parte în urma înghețului nimicite — prezintă o scădere de 15—20 procente.

Bursa de efecte. Situația politică internă apoi știrile nefavorabile dela bursele din străinătate au făcut că cursurile valorilor au căzut.

Numai acțiunile căilor ferate austro-ungare în urma cumpărărilor arbitrajului din Viena s'au urcat.

Târgul efectiv a fost animat, s'au cumpărat în deosebi acții ale unor institute de credit.

Rentele au căzut cu puțin.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 660—
„ „ ung. a.	— 760-50
„ băncei de escompt a.	— 498-50
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 677—
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 112.—
„ „ coroane 4 „ „	— 93-85
„ austr. de aur 4 „ „	— 117-10
„ „ coroane 4 „ „	— 98-70
Scrișuri fonciare „Albina“	— 101—
Napoleond'or (20 franci aur)	— 19-19
20 mărci germane, aur	— 23-56
Galbeni austriaci și ungurești	— 11-43

Bilete germane 100 mărci	— 117-95
„ franceze 100 franci	— 96-02
„ italiene 100 lire	— 95-90
„ române 100 lei	— 95-50
Ruble rusești de hârtie	— 2-53

Prețurile cerealelor. Știrile despre ploile generale din țară au avut de urmare că prețurile cerealelor au scăzut.

Pentru cel mai frumos grâu s'a plătit 20 coroane 70 fileri.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 4000 măși metrice (q) grâu.

Prețurile celorlalte cereale se mențin, tendința e liniștită.

Piața din Budapesta.

L

Cereale.

Grâu, maja metrică., frumos . 20 cor. 70 fil.
„ „ „ „ mijlociu . 19 cor. 85 fil.
„ „ „ „ mai slab . 18 cor. 95 fil.
Săczră, maja m. dela 15 cor. 65 fil. — 16.10
Orz. „ „ „ 13 cor. 75 fil. — 14.30
Cucuruz „ nou „ 11 cor. 90 fil. — 12.10
Ovăs, „ „ „ 15 cor. 75 fil. — 16.40

II.

Produse.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela 152 cor. — 153 cor.
Slănină, . . . „ 127 cor. — 135 cor.
Cartofi, . . . „ 0 cor. — fil. — 0—

Spirit, „ 49 50 cor. — 50.—

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).

(Prima calitate ungară).

Bătrâni . . . — — — fileri kilogramul
Tineri . . . 141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

Institut de credit și economii „Vatra“
Cluj (Kolozsvár.)

A V I S !

Tribunalul din Cluj, cu sentința din 31 Maiu 1907 Nr. 6170, a încuviințat improtopolarea firmei «VATRA», institut de credit și economii; iar direcțiunea, în ședința dela 29 Maiu a. c., a decretat începerea operațiunilor în localul institutului, instalat în în Cluj, strada Kossuth Lajos No. 26 Etagiul I.

Domnii acționari sunt poftiți să solvească la casa institutului, ratele de câte 10% după acțiunile subscrise la: 1 Iulie, 1 Septembrie, 1 Noembrie — 1907; 1 Ianuar, 1 Martie, 1 Maiu și 1 Iulie — 1908 — căci la cas contrar se vor compta 6% camete de întârziere.

2—3

Direcțiunea.

Cancelaria arhitectului **I. NIGA**

ARAU, STRADA ARCHIDUCELE IOSIF NUM. 1.

Telefon 275.

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, ca specialist în ritul nostru oriental, edifică și restaurează biserici în mod artistic, trimite schițe și proiecte de spese gratuit.